

dienst en recht

**Aanvullend rapport
deputaten**

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Zwolle-Zuid 2008

INLEIDING

Het is nu meer dan een half jaar geleden dat wij ons rapport aan u hebben afgesloten. Sindsdien is er veel geschreven over onze analyse van de paradigma-verandering binnen onze kerken. Ook hebben wij zelf persoonlijk of via de mail contact gehad met de Theologische Universiteit en met de vereniging Steunpunt Kerkelijke Beheerszaken. Dit alles heeft bij ons geleid tot de behoefte een en ander in ons rapport te nuanceren.

Ad 2 - Analyse en consequenties daarvan

Blijkens de reacties in de pers wordt dit deel van ons rapport soms anders gelezen dan door ons bedoeld wordt. Zo is ons de vraag gesteld of de door ons genoemde veranderingen wel zo waardenvrij, niet-principieel zijn als wij aangeven; veel lezers beleven dat niet zo. Verder zou onze analyse wetenschappelijk onvoldoende onderbouwd zijn en op specifieke onderdelen ook niet kloppen. Ten slotte: wij zouden de pretentie hebben gehad om een min of meer complete en correcte typering te geven van de situatie binnen onze kerken en ons daarmee hebben begeven buiten onze, ons door de synode gegeven, opdracht (predikanten helpen).

Kortom ons rapport heeft veel stof doen opwaaien. Op deze commentaren willen we u graag het volgende antwoord en meegeven voor de bespreking:

- Het is niet onze bedoeling geweest om compleet te zijn; ook realiseren we ons dat onze analyse voor verbetering vatbaar is. Toch hebben we u onze analyse gepresenteerd want zo wilden we onze opdracht vervullen, niet meer en niet minder. Daarom hebben we een poging gedaan om vanuit eigen waarnemingen de context te beschrijven waarin een predikant tegenwoordig zijn werk moet doen.
- Het is heel goed mogelijk dat de ene lezer instemmend knikt bij het lezen van dit onderdeel van ons rapport, terwijl de ander boos wordt omdat hij zich op onwetenschappelijke gronden in een bepaalde hoek gedrukt voelt. Het gaat ons erom dat de kerkelijke (en maatschappelijke) context meegenomen wordt in de analyse waarom het met predikanten misgaat. Ook zien we graag dat die context meegenomen wordt in de omschrijving van het predikantsprofiel zodat aanstaande predikanten des te beter opgeleid en gekwalificeerd worden en daardoor hun mooie taak met elan en vrucht kunnen gaan vervullen.
- Draagvlak voor zo'n karakterisering van onze kerken is van groot belang. Onze poging heeft die nog niet. We zijn dan ook blij dat de verhouding met de TU weer hersteld is en dat we u mogen aankondigen dat we gezamenlijk met de TU en met de PV een nieuwe analyse zullen uitvoeren naar de veranderingen in onze kerken en naar de effecten ervan op het predikantsprofiel.

Terzijde merken we nogmaals in lijn met ons eerdere rapport op dat het voor voorgangers en gemeenteleden van belang kan zijn zich te realiseren waar ze zich in het veld, binnen de geschetste bandbreedte van onze kerken, bevinden. Een dergelijk bewustzijn helpt eraan mee opbouwend bezig te zijn binnen de gemeente.

We beseffen dat die positionering complex is. Laten we die bandbreedte eens grafisch voorstellen:

oud----1----2----3----4----5-----nieuw.

Gegeven deze bandbreedte is het een feit dat geen enkel individu noch gemeente op de 22 door ons genoemde veranderingspunten steevast op dezelfde plek staat van die bandbreedte. Bij het ene veranderingspunt is iemand misschien op de 1 gepositioneerd, op het andere veranderingspunt wellicht op de 5, met als resultaat: een grillig lopende lijn, waarbij de nabijheid bij oud of nieuw telkens wisselt. Deze stand van zaken maakt het niet makkelijk elkaar te vinden maar geeft tegelijk de mogelijkheid van elkaar te leren.

Ad 3 - De reacties van betrokkenen

- Op basis van onze ervaringen van de afgelopen tijd kennen we de Regiegroep nu een iets minder belangrijke betekenis toe dan we in ons rapport hebben gedaan. Ten onrechte zijn we namelijk voorbijgegaan aan het feit dat van de Regiegroep onmogelijk beslissingen verwacht kunnen worden. Die kunnen alleen genomen worden door de afvaardigende instanties, die heel verschillende aanstuurders hebben: een bestuur, een curatorium, een ledenvergadering van kerken enz. Als er echt zaken gedaan moeten worden, kan dat het beste gebeuren op het

niveau van een gezamenlijke vergadering van de direct belanghebbende instanties zelf. Dat betekent concreet dat we de Regiegroep nu vooral zien als een overleggroep, waar de verschillende instanties zo'n 1-2x per jaar samenkomen, elkaar op de hoogte houden van wat er bij hen gaande is en desgewenst deelafspraken maken voor overleg/afstemming door afzonderlijke besturen.

- We spreken onze spijt erover uit dat het zo gelopen is dat onze kritiek op het profiel van de ThUK in de publiciteit is gekomen in plaats dat we voor de publicatie een en ander met elkaar afgestemd hadden. Gelukkig zijn we nu weer in gesprek met elkaar. Zie hierover de gezamenlijke verklaring die D&R en de ThUK ongeveer gelijktijdig met dit rapport aan u doen toekomen.

Ad 4 - Andere werkzaamheden van D&R

In dit hoofdstuk is er sprake van of de taken die nu nog onder D&R vallen niet beter meteen of op den duur overgedragen kunnen worden aan de PV, het SKB of de ThUK, te weten: advisering annex hulpverlening, mobiliteit, permanente educatie predikanten en mentoraat. Intussen hebben we een eerste verkennend gesprek gehad met het SKB, waar ook prof. Te Velde bij aanwezig was. Dat heeft ons tot de conclusie gebracht dat we beter geen stellige uitspraken van u als GS kunnen vragen dan alleen dat u ons machtigt inzake eventuele overdracht van taken te doen wat dienstig is, mits dat in overleg gebeurt met de desbetreffende instanties: PV, SKB en ThUK.

Uiteraard dient bij een eventuele overdracht erop gelet te worden dat de in gang gezette activiteiten gewaarborgd worden en dat op het gebied van de hulpverlening recht gedaan wordt aan de privacy van de contacten. Belangrijk is ook een tijdpad aan te geven voor de realisering van een eventuele overdracht.

Ad 5 - Conceptbesluiten

Bovenstaande nuancerings hebben uiteraard gevolgen voor de formulering van de conceptbesluiten. Hieronder vermelden we alleen de veranderde conceptbesluiten:

Besluit 3: (analyse en visieontwikkeling inzake het predikantsambt)

- b. uit te spreken dat deputaten in overleg dienen te treden met de theologische universiteit en de predikantenvereniging om samen te bezien welke ontwikkelingen onze kerkelijke gemeenschap typeren en hoe de gesignaleerde veranderingen betekenis (dienen te) hebben voor het predikantsprofiel;

Gronden:

- 2. het is spijtig dat het er niet van gekomen is de analyse van deputaten te vergelijken met.....

Besluit 4: (adviesing en hulpverlening)

- c. uit te spreken dat deputaten gemachtigd zijn inzake eventuele overdracht van de taken advisering en hulpverlening te doen wat dienstig is, mits dat in overleg gebeurt met de eerst in aanmerking komende instantie, de vereniging SKB, en mits recht gedaan wordt aan het onafhankelijke van de hulpverlening;

Gronden:

- 3. in maatschappelijke verhoudingen behoort de verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van werknemers tot de taak van de werkgever; omdat de vereniging SKB de taak van de kerkenraden als 'werkgevers' ondersteunt, zou dit gedeelte van het deputatenwerk wellicht heel goed aan die vereniging kunnen worden overgedragen;

Besluit 5: (mobiliteitsbevordering)

- a. uit te spreken dat de bevordering van de mobiliteit van predikanten behoort te worden losgekoppeld van de hulpverlening, waarom de deputaten gemachtigd zijn inzake eventuele overdracht van deze taak te doen wat dienstig is, mits dat in overleg gebeurt met de eerst in aanmerking komende instantie, de vereniging SKB;

Gronden:

1. doordat de taken van hulpverlening en mobiliteitsbevordering door dezelfde mensen moesten worden uitgevoerd kan ongewenste beeldvorming ontstaan voor de predikanten voor wie wordt bemiddeld bij het vinden van een nieuwe standplaats; bovendien behoort de bevordering van de mobiliteit als onderdeel van een goed arbeidsklimaat bij de taak van de kerkenraden, zodat dit gedeelte van het deputatenwerk wellicht heel goed kan passen bij de taken die het SKB binnen onze kerken verricht; deze organisatie is ook beter toegerust voor een professionele aanpak, onder meer door het opzetten van een goed-functionerend informatiesysteem;

Besluit 6: (permanente educatie)

- e. uit te spreken dat deputaten gemachtigd zijn inzake het gesprek over de eindverantwoordelijkheid voor de organisatie van de PEP te doen wat dienstig is, mits dat in overleg gebeurt met de eerst in aanmerking komende instantie, de predikantenvereniging, en de deputaten van dienst en recht erbij betrokken blijven.

Gronden:

5. de predikanten zelf lijken het best in staat leiding te geven aan de ontwikkeling van de PEP, omdat zij als doelgroep de behoefte van de cursisten kunnen peilen; het is wenselijk dat de deputaten dienst en recht daarbij betrokken blijven vanwege hun bekendheid met wat er aan problemen speelt onder predikanten;

Besluit 7: (mentoraat)

- c. uit te spreken dat deputaten gemachtigd zijn inzake eventuele overdracht van het mentoraat te doen wat dienstig is, mits dat in overleg gebeurt met de eerst in aanmerking komende instantie, de theologische universiteit.

Gronden:

3. van iemand die een opleiding heeft afgerond mag worden verwacht dat hij in staat is zijn functie naar behoren uit te voeren; daarom lijkt het minder gewenst predikanten na hun opleiding nog een uitgebreid mentoraat aan te bieden; het is dan ook aanbevelenswaard te onderzoeken of de begeleiding in de praktijk die predikanten nu aan het begin van hun predikantschap krijgen, kan worden ingebed in de stages die zij in het kader van hun opleiding volgen;

Besluit 8:

- h. voor het nieuw benoemde deputaatschap de volgende instructie vast te stellen:
deputaten doen wat dienstig is inzake een eventuele overdracht van de taak van advisering en hulpverlening;
- j. deputaten doen wat dienstig is inzake een eventuele overdracht van de taak van mobiliteitsbevordering;
- l. deputaten doen wat dienstig is inzake een eventuele herordening van de eindverantwoordelijkheid voor de organisatie van de PEP;
- n. deputaten doen wat dienstig is inzake een eventuele overdracht van de taak van het mentoraat.